

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izveniši nedelje in
praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.

URAVNŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3

TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem čeku uradu štev. 13.633.

Ekspeze zunanjega ministra.

Do skrajnosti poostren je naš zunanji političen položaj. Z ratifikacijo besarabske konvencije je pridobljena Rumunija za italofilsko politiko, na Bolgarskem se ravno pripravljajo, da imenujejo izrazitega italofila za zunanjega ministra in niti enkrat ni skrivala Madjarska, da pričakuje povrnitev Vojvodine iz prijateljske italijanske roke in sedaj se pripravljajo Italija, da z okupacijo Albanije zaključi železni obroč neprijateljev okoli nas. Da pa je nesreča popolna, sekundira z vso intenzivnostjo Vel Britanija italijanskim načrtom in na podlagi italijanske klevetniške kampanje o naših napadalnih namelih je čutil angleški tisk potrebo nastopiti proti nam. Nikjer pa nimamo zanesljivega prijatelja in ko je zunanje-politična situacija skoraj na ostrini noža, smo osamljeni in navezani le na lastno silo.

V takšnem položaju je podal zunanji minister svoj ekspeze. Trojna je bila njegova dolžnost, ki jo je imel izpolniti s svojim ekspezejem. Prvič je moral pokazati pot, ki vodi iz sedanjega položaja in ki varuje mir, a tudi čast države, drugič je moral povedati, kako se rešimo iz sedanjega izolacije in trefič, kako organiziramo sebe, da ne bomo brez moči, ko bi Italija ponovila svojo atako in položila roko še na druge kraje. Ne ene teh dolžnosti pa ni izpolnil dr. Perić, temveč nam podal ekspeze, ki je sicer optimističen apel na tuji svet, ki pa ne ure stvarem do dna.

Grof Bethlen, naš stari neprijatelj odhaja v Rim, gospod Perić pa pravi, da so naši odnosi z Madjarsko povoljni.

Na izboljšanje odnosov z Bolgarsko upa dr. Perić, a Protogerov organizira čelaške vpade v Jugoslavijo.

In na pakt prijateljstva z Italijo apelira dr. Perić, a v istem času pripravlja Italija okupacijo Albanije. Resnično! Optimizem, ki vodi v polom!

Edina simpatična točka v vsem ekspezeju je pripomba, da bo naš narod z navdušenjem pozdravil dan, ko bo dosežena zveza z Rusijo. Pa še ta pripomba je storjena v takšni zvezi, da je izgubila vso vrednost. Ali si gospoda v Beogradu res domišlja, da bodo sovjeti njim na ljubo opustili svoj komunizem, da še danes hočejo skleniti zvezo le z nekomunistično Rusijo?

Ne, z limonadastim optimizmom nam ni pomagano, temveč le z neprikrilo resnico. To bi moral povedati naš zunanji minister in potem bi bil njegov ekspeze nekaj vreden. Priznati bi moral, da smo v nad vse težkem položaju in ne brez lastne krivde.

S svojo slabo upravo smo zaigrali simpatije sveta, ki zato danes veruje tudi najbolj trapastim klevetam. In naj je bil pritisk od zunaj še tako velik, naša paralizirana bolezen se ni zmanjšala niti najmanjše in danes je naš parlament na tako žalostni stopnji, ko še ni bil nikdar prej.

Ce noče vsega tega videti notranji minister, bi moral to konstatirati zunanji, ker on bi moral vedeti, da pri naši slabi notranji politiki sploh ni mogoča nobena dobra zunanja.

Zlasti pa bi moral poudariti zunanji minister, da se ne smemo na nikogar zanašati, ker smo osamljeni in ker je vsa sila le v nas samih. Dvignili to silo, pripravljati nismo vsajenice, v tem je naša rešitev, ne pa v zanašanju na tujo pomoč, ki je od nikjer ni. Če pa je kje dosegljiva, potem jo je treba poiskati, pa naj bo to našim nasprotnikom prav ali ne.

Zunanje-politična debata v skupščini.

Beograd, 22. marca. Popoldanska seja se je pričela ob napol prazni galeriji in ob praznini poslanskih klubov. Samo diplomatske lože so bile dobro zasedene. Na ministrskem sedcu je sedel samo minister zunanjih poslov, medtem ko so ostali ministri prišli pozneje.

Prvi je govoril demokrat Ilija Šumenković. V dvorani je bil mir in tišina. V svojem govoru omenja, da so dosednji uspehi politike napram Italiji izpričevalo za diplomatsko nespretnost radikalnih predstavnikov. Izgubili smo diplomatsko bitko tam, kjer se je treba boriti s pametjo, a dobili smo jo na terenu lojalnosti. Stopili smo v odnose z Italijo z najboljšim namenom, a doživeli smo pri tem škodo. Italija napada vse naše ljudi od guver. Narodne banke, ki ga psuje za vodjo zarotnikov, pa do kralja Aleksandra. Prišlo je celo do tega, da se je Evropa začela bati, da bi mogli odnosi med Italijo in Jugoslavijo ogroziti mir. Italija je zapustila s tiranskim paktom tako politiko Locarna kakor tudi politiko Rapalla. Naši interesi niso v nesoglasju z Anglijo in ako je prišlo do nekakega oddaljenja, se je zgodilo to samo zaradi taktičnih posebk.

Ob splošni napetosti povzame besedo bivši minister zunanjih poslov dr. Momčilo Ninčič. V začetku govora je došlo do malega incidenta, ker dr. Ninčič ni govoril. Vsi poslanci so se zbrali okrog govornika. Dr. Ninčič naglašja, da ni nič omajalo solidarnosti v Mali antanti in tudi ne trdnosti odnosov v njej. Tudi naša politika približevanja Madjarski ni temu nič škodovala, ker je to dopolnitev politike Male antante in je v sporazumu in soglasju z ostalimi vodstvi zunanje politike držav Male antante. Govori o odnosih z Italijo in pravi, da je tiranski pakt povzročil izpremembo v naših odnosih. Pričakovali smo veliko korist od politike prijateljstva z Italijo in to politiko bi bilo treba nadaljevati. Njegova ostavka je bila protest proti sklenitvi tiranskega pakta, ker ta pakt ni posledica politike prijateljstva, temveč pomeni odstopanje italijanske vlade od te politike. Za to pa mi z naše strani nismo dali niti najmanjšega povoda.

Ostati je treba v dobrih odnosih z Albanijo. Albaniji smo dajali, kolikor smo pač mogli, pa seveda nismo mogli v gospodarskem in finančnem pogledu dati toliko, kolikor druge države. Pa če bi bili doprinesli tudi ne vem kako velike žrtve, je še vedno vprašanje, ali bi bile te žrtve dovolj poplačane. Dotakne se pripombe, zakaj nismo tudi mi sklenili takega pakta kakor je tiranski. Ako bi ga sedaj sklenili, potem nam resnično ne bi mogel nihče nič očitati, a je dobro, da ga nismo sklenili, ker je sedaj nastala povsem nova situacija med na-

mi in Italijo na eni strani in Albanijo na drugi strani. Nato govori o prizadevanju velikih sil za politiko ravnotežja, ki je neobhodno potrebna za današnje prilike v Evropi. Z radostjo lahko govorimo o dobrih odnosih z Nemčijo in pozdravljamo politiko Locarna in vzpostavitev dobrih odnosov in zblizanja med Francijo in Nemčijo.

Omenja govor dr. Trumbića in pravi, da velika večina našega naroda ne pozna dobro Italijanov, dr. Trumbić jih pa pozna. Vendar pa nismo mogli opaziti, da bi bila imela država kakšno korist od tega izkustva dr. Trumbića.

Za dr. Ninčičem je dal dr. Trumbić še nekatera osebna pojasnila.

Besedo je dobil nato dr. Voja Marinković. Njegov govor so poslušali vsi z največjim zanimanjem. Dr. Marinković omenja zemljepisni položaj naše države, ki nas sili, da se ogibamo vsakega omahovanja in kombinacij ter vsake intrige, ker bi se to lahko obrnilo zoper našo državo. Naša zunanja politika je že naprej določena po zgodovinskih pogojih in po zemljepisnem položaju ter mora biti stalna. Glavno načelo nam mora biti: »Balkan balkanskim narodom!«

Zase pravi, da je opozicionalec in da mora najostreje kritizirati vlado. Zaradi tega pa se mu ni treba bati, da bi poginil sredi Terazij. Pri naših sosedih ni tako.

Marinković nato obširno govori o nalogah družba narodov. Cilj in interes naše države je ohranitev miru. Če bi prišlo do kakšne nevarnosti, bodo vsi Srbi, Hrvatje in Slovenci izvršili svojo dolžnost in bodo stali na skupnem braniku. (Burno ploskanje v skupščini. Ploska tudi sam predsednik vlade Uzunović.)

Obžaluje, da Demokratska zajednica ne more vladi izreči zaupanja. Mogoče pa bo zunanji minister drugič kdaj zasluzil, da se mu izglasuje zaupanje.

Nato je zemljoradnik Joca Jovanović poudarjal, kako je naša država osamljena. Potrebno je, da pridemo v dobre slike in zveze z Bolgarijo, Madjarsko in Nemčijo. Italijo je treba prisiliti, da bo priznala načelo: »Balkan balkanskim narodom!« Poudarja tudi potrebo dobrih odnosov z Rusijo.

Po končanem govoru je skupščinski predsednik Marko Trifković predlagal, da se Wilder izključi od treh sej. Wilder nato da osebna pojasnila, Svetozar Pribičević pa vpada z ostrimi protesti proti reakcionarnosti Marka Trifkovića. Toda narodna skupščina je sprejela predlog predsednika ter je Wilderja izključila od treh sej.

Okrog pol 10. je bila seja zaključena in naslednja napovedana za danes ob 9. dopoldne.

na Balkanu zelo nevaren. Zato je potrebna angleška intervencija tako v Rimu kakor v Beogradu, ker dvomi, da bi mogla Liga narodov v tem pogledu doseči kak uspeh.

NOVE ITALIJANSKE ČETE PRIŠLE V ALBANIJO.

Skoplje, 22. marca. Po zaupnih poročilih je ugotovljeno, da se je v poslednjih dneh izkazalo v Albaniji nekoliko italijanskih vojaških kontigentov, ki so poslani proti naši meji. Poleg ročnega orožja imajo te čete tudi topove in mitraljeze.

Šangaj osvojili Kantonci.

Šangaj, 22. marca 1927. »Reuter« javlja, da so kantonske čete vkorakale v Šangaj. Poveljnik šantunskih čet v Šangaju je pobegnil v francoske koncesije.

NEMCIJA SE ŽIVO ZANIMA ZA JUGOSLOVENSKO - ITALIJANSKI KONFLIKT.

Berlin, 22. marca. »Daily Telegraph« javlja iz Londona in Pariza, da se zaradi napetih odnosov med Jugoslavijo in Italijo v Berlinu opaža velika diplomatska delavnost. Včeraj so se med Londonom, Berlinom in Parizom ves dan vodili živahni razgovori. Računati se mora skoraj gotovo, da bo prišlo do izrednega zasedanja Sveta Zveze Narodov.

Dr. Stresemann, ki je bil v Hannoveru, se je včeraj nenadoma vrnil v Berlin ter bo imel danes velik govor o zunanji politiki. Značilno je, da je včeraj na berlinski borzi italijanska lira znatno padla, med tem ko je dinar ohranil svojo stalno vrednost. Nasprotno pa je ob istem času v Londonu lira poskočila od 105 na 108.

FRANCIJA NE BO OSTALA NEUTRALNA.

Pariz, 22. marca. Francoska vlada stoji na stališču, da v slučaju kakega spora ne bo mogla ostati nevtralna. Ona se bo striktno držala svoje pogodbe z Jugoslavijo. Briand je zahteval od Stresemanna, da se takoj skliče seja Sveta Zveze narodov in da se na njej razpravlja o vprašanju spora med Italijo in Jugoslavijo. Situacija je, kakor se sodi, dosegla svoj vrhunec. Nadejati pa se je, da se bo prihodnjih 24 ur znatno zboljšala.

DR. PERIĆ SE OPRAVIČIL PRI BODRERU.

Beograd, 22. marca. Zunanji minister dr. Perić je včeraj popoldne posetil italijanskega poslanika Bodrera in mu izrazil obžalovanje zaradi dopoldanskega incidenta. G. Bodrero je takoj vrnil Poset dr. Periću.

POLICIJA - VLADAR ITALIJE.

Rim, 22. marca. Po zaključku ministrskega sveta bo v nekaj dneh začela delovati novoustanovljena in organizirana zračna policija. Posebna letala bodo nadzirala meje in ne bodo dovoljevala, da bi se tuja letala približala italijanski meji.

Prav tako se bo policijska poizvedovalna služba opravljala tudi na morju, posebno v mešanih conah. Letala, ki bodo opravljala policijsko službo, bodo imela po en rumen barjak in bodo oborožena s po eno mitraljezo ter z bombami.

SEJA FINANČNEGA ODBORA.

Beograd, 22. marca. Včeraj popoldne je bila krajša seja plenuma finančnega odbora, na kateri se je diskutiralo o amandmanih in taksah. Vladna večina je sprejela nekoliko važnih amandmanov. Seja je bila nato prekinjena zaradi seje Narodne skupščine, na kateri so morali nekateri člani finančnega odbora govoriti. Finančni odbor nadaljuje danes svoje delo.

ALBANSKI POSLANIK POSTAVIL ITALIJO NA LAŽ.

Beograd, 22. marca. Albanski poslanik Cena beg je izjavil, da so vse vesti o sovražnih namerah Jugoslavije proti Albaniji neresnične.

VELIKA BRITANIJA NE DELA NA IZOLACIJI JUGOSLAVIJE.

London, 22. marca. Značilen je včerajšnji članek lista »Times«, ki piše o angleški intervenciji za rešitev italijansko-jugoslovenskega spora. Ta intervencija je dokaz, da Velika Britanija ne dela na izolaciji Jugoslavije. »Daily Telegraph« pravi, da ima nota Italije ultimativnega značaja in je zaradi tega položaja

le, a obenem tudi program za bodoče delo. S frazami o lepih odnosih na vse strani pa se odkriva naša slabost, ker vidi ves svet, da se zanašamo na prazno peno.

Tako odkrito priznanje bi bilo znak si-

Dr. Jos. C. Oblak:

Po Nemčiji.

Ali eno je, kar nas pri tem razdvaja — to je naša Koroška, o kateri je oni dan gosp. A. G. razvijal čudne nazore na ljubo nemški ekspanzivnosti in — dinamiki... Da bo treba Koroško enkrat deliti* in se glede tega sporazumeti, o tem morda danes ne dvomi niti noben resen Nemec, nego kvečjemu kak zabiti nemško-koroški krofarski ali zarukani bavarski Hackenkreuzler... Pa je tu še drugo vprašanje, t. j. Poljska. Zato ta stvar ni tako enostavna in tu ima zopet g. A. G. prav, ko pravi, da gre zgodovina in politika čudovita pota, pri katerih ni doslednosti, lojalnosti in poštenja. To je tisto, g. A. G.! Narod, država kot taka je le kot največji egoist dosleden. Kdo je današnja Poljsko pomagal ustvariti drugi kot Nemčija in Avstrija, ki sta jo nekdanji delili z Rusijo kakor kako mrtvo materijo! A danes? Die Geister, die ich rief... A eno je danes potrebno: da se z Nemci podpiramo v skupnem afrontu proti najbolj perfidni in poleg rumunske najbolj zankirni romanski rasi, ali bolje rečeno do njene vladajoče politike do končnega obračuna z njo. A ta se bo vršila, če že drugače ne pojde, gori na nemškem Brennerju in zajedno ob naši zeleni lovski Soči. Prelivanja krvi pa gotovo nikdo od nas ne želi, ker smo miroлюбni.

Ne bojim se očitka nekulturnega militarizma in ne vem kaj še, morda celo germanofilstva od strani gotovih utopistov. Očitek germanofilstva sem že enkrat moral požreti od nikogar večjega in manjšega, kakor je bil pok. Aškerc. In zakaj? Ker sem se osmelil reči, da je Baumbachov »Zlatorog« velika umetnina, Aškerc pa — malo manj.

* Vsaj so nam Nemci sami ponudili del južno od Drave in s tem priznali vsaj to našo pravico brez plebiscita. Ni ga bilo mogoče, ki bi bil imel pogum vzeti nase odij, da bi bil sprejel to ponudbo. Da pa s plebiscitom ne bo nič, sem povdaril že l. 1919 v svoji brošuri (glej »Koroška Slovenija« 1919).

Naš spor z Italijo v luči pakta Zveze narodov.

II.

Najvažnejši členi za osiguranje miru so: Člen 10. Člani društva se obvezujejo, da bodo spoštovali ter vzdrževali proti vsakemu zunanemu napadu sedanjo teritorialno celokupnost in politično neodvisnost vseh članov Društva. V slučaju napada, grožnje ali nevarnosti napada poskrbi Svet za sredstva, da se zagotovi izvršba te obveze.

Člen 11. Izrecno se izjavlja, da vsaka vojna ali grožnja z vojno, bodisi da se tiče neposredno, ali ne, katerega člana Društva, zaima celokupno Društvo ter da je le-to dolžno ukreniti primerne korake, da uspešno ohrani mir narodov.

Nadalje se izjavlja, da ima vsak član Društva pravico, da prijateljskim potom opozori Skupščino ali Svet na vsako okoliščino, ki bi se mogla dotikati mednarodnih odnosov in ki bi dosledno ogrožala mir ali dober sporazum med narodi, od česar je odvisen mir.

Člen 12. Vsi člani Društva se dogovore, da se podvržejo, ako bi med njimi nastal kak nespornost, sposoben da povzroči prelom, bodisi razpravljanju pred razsodiščem, bodisi presoji Društva. Dogovore se še, da v nobenem slučaju ne smejo poseči po vojni pred potekom treh mesecev po razsodbi razsodnikov ali poročilu Sveta.

V vseh slučajih predvidenih v tem členu mora biti izdana razsodba razsodnikov v primerem roku ter mora biti poročilo Sveta gotovo tekom šestih mesecev, računano od dne, ko mu je bil predložen spor.

Člen 12. Vsi člani Društva se dogovore, da v slučaju, ako bi nastal med njimi spor, ki bi se po njih mnenju dal rešiti potom razsodišča ter ako se ta spor ne bi dal na zadovoljiv način urediti diplomatičnim potom, vprašanje celotno podvrženo razsodišču.

Kakor take spore, ki so sploh sposobni za rešitev potom razsodišča, se izreka spore o razlagi dogovora (traktata) v vsih ozihih mednarodnega prava, o bistvu vsakega dejstva,

Morda me zadene radi gornjih besedi o Rusiji celo očitek »nekulturnega« boljševizma — pri nas je že prav vse mogoče! Ako pa se zdi temu ali onemu prav, da na ljubo njegovi utopiji umre dosti grše narodne smrti, kakor je ona v strelskem jarku toliko milijonov zatiranih narodnih manjšin, prosto mu! Kulturno tudi to ni!

Kdor mi pa hoče slikati pri tem grozoto vojske, muke, in strahote v strelskih jarkih, dušilne pline in vse, kar spada poleg temu odgovorim kot Slovenec: vse to je manj strašno, kakor trgati žive duše iz živih naših otrok, kakor to delajo Italijani z našimi ljudmi in še vedno rajši zgrabim za puško in smrdljivo bombo in grem v prvi strelski jarek, da me zaduši strupeni plin, kakor da bi moral večno gledati tako počasno in nečloveško umiranje našega rodu... »Manj strašna noč je v črne zemlje krili, kot so pod svetlim solncem sužnji dnovi! Ta Prešernova je in bo ostala večna resnica. In več resnične realnosti je v Majstrovih besedah, ki so zapisane na koroški meji na Malgajevem spomeniku:

»A jaz ne spim, le čakam čas, in čakam čas, da gremo skupaj z St. Vid, med brate naše Zilo pit...«

kakor v vseh utopijah in fantazijah o večnem miru, ki ga nikdar ne bo, dokler bo človek samo človek, ne pa kak angelj... A te besede so le bolj splošen simbol, in ni treba pri tem misliti takoj — kakor g. A. G. — na vojsko ravno z — Nemčijo...

Tu pa se spomnim pasusa iz predavanja predsednika Sohe: morda pride čas, ko ljudje ne bodo poznali več narodnosti, tedaj ne bo več vojske in sporov, tedaj bo človek navaden stroj, a tedaj bo izginila iz sveta tudi vsa poezija.

A tedaj gospoda moja, bi jaz ne hotel biti več — član take zame le preveč idealne človeške družbe — in s tem končam. — Končam pa s tem tudi polemiko z gospodom A. G.

ki bi, ako bi bilo dognano, tvorilo prelom mednarodne obveze, ali o velikosti oziroma naravi odškodnine dolžne za tak prelom.

Razsodiščni dvor, kateremu je predložiti spor, je oni, ki je določen od strank, ali pa, ki je previden v njih prejšnjih dogovorih.

Člani društva se obvezujejo, da bodo izvrševali izrečene razsodbe v dobri veri ter da se ne bodo poprijemali vojne proti nobenemu članu Društva, ki bi se jim prilagodil. Ako bi se razsodba ne izvršila, bo Svet predložil mere, ki naj zagotove njen učinek.

Člen 14. Svetu je naročeno, da pripravi osnovo za stalen mednarodni sodni dvor ter da jo predloži članom Društva. Ta sodni dvor bo razsodil o vseh sporih mednarodnega značaja, ki mu jih bodo stranke predložile. Dajal bo tudi nasvete o vseh sporih ali točkah, ki mu jih bodo predložila Svet ali Skupščina.

Člen 15. Ako nastane med člani Društva spor, sposoben, da povzroči prelom ter ako ta spor ni predložen razsodišču predvidenemu v 13. členu, je dogovorjeno med člani Društva, da ga spravijo pred Svet. V to svrhu zadostuje, da eden od njih obvesti glavnega tajnika o tem sporu, ki uprene vse potrebno za točno preiskavo in pretres.

V najkrajšem roku mu imata stranki priobčiti izvestje o njuni zadevi z vsemi dotičnimi činjenicami in dokazilnimi listinami. Svet sme odrediti takojšnje objavljenje istih.

(Dolje prih.)

SLOVENCE POŠILJA ITALIJA NA KITAJSKO.

Na Lloydov parnik »Venezia« je bil vkrcan bataljon italijanske vojske, ki je bil sestavljen skoraj izključno samo iz Slovencev in Furlanov. »Venezia« je odpeljala na Kitajsko.

Fašisti sicer silno mnogo govedajo o slavi in veličini Italije, toda v boj za slavo Italije morajo iti Slovenci.

Bog daj, da bi jo polomili!

Dr. Pavel V. Brežnik:

ZVEZA NARODOV V LETU 1926.

V preteklem letu imamo zaznamovati važne dogodke za razvoj in bodočnost Zveze narodov, predvsem pristop Nemčije in reorganizacijo Zveze narodov.

Ta dva dogodka sta se izvršila sredi spora in težko, ki so pričale v izredni skupščini Zveze marca lanskega leta in končale se mesece septembra za časa zasedanja VII. skupščine. Tedaj je bila na seji 8. septembra Nemčija enoglasno pripuščena v Zvezo narodov in dobila stalen sedež v njegovem Svetu. Ob enem se je pa število članov Sveta povzelo od šest na devet in so se tako ti nestalni sedeži v bolj pravični meri geografsko pravilneje razdelili. Skupščina Zveze je ob priliki tega zasedanja sprejela nov pravilnik za člane Sveta, uredila njih mandat in pogoje njih zopetne izvolitve.

Resni napredek kaže tudi dve važni podvzetki Zveze narodov, namreč splošna konferenca za zmanjšanje in omejevanje oboroženja in mednarodna gospodarska konferenca.

Komisija za razoroženje, v kateri je zastopanih enaindvajset držav, med njimi tudi Zedinjene države, in ki je osrednji organ za pripravo mednarodne razorožitvene konference, je proučevala vojaško in gospodarsko stran problema razoroženja in način, kako bi mogli organi Zveze narodov čim najhitreje nastopiti v slučaju krize ali oboroženega napada.

Pripravljalni odbor za mednarodno gospodarsko konferenco, kojega zelo pestra sestava jamči za ravnovesje interesov, je napravil delavni načrt za konferenco in v njem posebno naglasil dve vrsti vprašanj, za katera se zanima danes tudi široko občinstvo: na eni strani trgovinsko politiko in tarifno politiko, na drugi strani pa industrijske dogovore mednarodnega značaja. Konferenca se bo začela letos 4. maja.

Na političnem polju nimamo v preteklem letu v Zvezi narodov nič posebnega novega. Predvsem so se uredile zadeve iz prejšnjih let. Tako je bilo na primer končno urejeno vprašanje Iraka z dogovorom, ki sta ga sklenili turška in britanska vlada na nasvet in po načrtu Zvezinega Sveta. Enako so se izvršile določbe Sveta pri ureditvi gorško-bolgarskega pripetljaja, oziroma se še sedaj vršijo po teh določbah.

Zelo znatno je tudi delo, ki ga je lani izvršila Zveza narodov na polju mednarodnega prava, kakor tudi na tehničnem in humanitarnem polju. Stalno mednarodno razsodišče je sodilo zadeve, ki se tičejo nekaterih nemških interesov v poljski Sleziji. Razsodišču sta bila dodana ob tej priliki dva narodna sodnika, en Poljak in en Nemec. V teku lanskega leta so sprejele statute tega razsodišča tri nove države: Nemčija, Etiopija in Guatemala; svojo izjavo, da se podvržejo sojenju tega razsodišča, so pa obnovile Danska, Norveška, Nizozemska in Švica. Na prošnjo belgijske vlade se je razsodišče bavilo z belgijsko-kitajsko pogodbo iz l. 1865., ki jo je lani kitajska vlada odpovedala.

Ker so Zedinjene države javile, da pod gotovimi pogoji pristopijo temu mednarodnemu razsodišču, se je tozadevno sklicala 1. septembra v Ženevo konferenca, na koji je bilo zastopanih 39 (od 49) držav, ki so podpisale razsodiščni protokol. Na prvi seji je bila s prisrčnim odobravanjem enoglasno sprejeta addressa na Zedinjene države, ki so pokazale željo, da sodelujejo pri tako važni mednarodni instituciji. V istini se mora ta korak Zedinjenih držav smatrati za veliko moralno zmago Zveze narodov, kajti Zedinjene države, ki niso podpisale Versajškega miru in tudi niso pristopile Zvezi narodov, so tu prvič oficijelno izrazile željo, da sodelujejo pri velevažni instituciji Zveze.

Ni tu prostora, da bi mogli nasteti raznolični in plodonosno delo Zveze narodov na najrazličnejših poljih, predvsem v njenih strokovnih komisijah. Kar se tiče narodnih manjšin, katerih varstvo je poverjeno Zvezi, se je obravnavalo v njenem Svetu več zadev, toda te tvorijo le majhen del ogromnega dela, informacij in pregovorov, ki so se vršili na razne strani v zadevi manjšin.

Znano je, da je pred leti Zveza narodov uspešno uredila madžarske in avstrijske

nance. Navdušeni vsled teh uspehov, sta dve novi državi prisili, naj jima Zveza pomaga pri ureditvi financ, oziroma valute, namreč Estonski in prosta luka v danski. Pod garancijo Zveze sta lani obe državi dobile mednarodno posojilo in na podlagi tega ugodno rešile svoje valutno vprašanje.

Higienska organizacija Zveze narodov je lani razširila svoje delovanje tudi izven Evrope, po Daljnem Vzhodu in po Afriki. Posebno lepo se je razvil urad za nalezljive bolezni v Singapuru, prva institucija Zveze na Daljnem Vzhodu. Enak institut misli Zveza ustanoviti tudi v Afriki. Mednarodna komisija, poslana od Zveze, študira v afriškem mestu Entebbe v Ugandi spalno bolezen.

Kar se tiče mednarodnega umstvenega sodelovanja, je storila Zveza narodov lani velik korak naprej z otvoritvijo Mednarodnega instituta za duševno sodelovanje (Institut international de Coopération intellectuelle) v Parizu.

Ustanovil se je tudi Mednarodni muzejski urad, da upostavi čim tesnejše zveze med muzeji, olajšuje izmenjavo njih publikacij in njih razstave. Pretresujejo se novi načrti: sklicanje kongresa za narodno umetnost, ustanovitev zveze knjižnic vseh dežel, z namenom da se olajša iskanje publikacij in eventualno tudi ustanovitev Mednarodnega knjižniškega urada.

To je v glavnih obrisih delovanje Zveze narodov v lanskem letu. (Deloma po publikacijah Zveze.)

Politične vesti.

= Seja skupščine. Včeraj dopoldne je pričela skupščina z debato o proračunu zunanje ministrstva. Kot prvi je govoril dr. Trumbić. Ostro je obsodil vladno politiko in svoja izvajanja podprl s tehtnimi argumenti. Dr. Trumbić je pričel svoj govor s konstatacijo, da ni v zunanjem ministristvu nobenega Hrva. (Slovenci seveda nismo niti za vinar na boljšem. Op. ured.) Odklanja proračun zunanje ministrstva, ker je megljen. Dr. Trumbić konstatira, da je naš zunanji politični položaj skrajno slab in da smo začeli že tako daleč, da se govori celo o vojni nevarnosti. Kardinalna napaka vse naše politike se kaže v naših odnosih z Italijo. Kakor je Ninčić zaupal Italiji, je naravnost edinstveno. Našo zunanjo politiko je treba do temelja revidirati.

Nato je govoril dr. Trumbić o tiranskem paktu. Zahteva nadalje, da se ustvari zunanji odbor skupščine, kot ga imajo vsi parlamenti. Med govorom dr. Trumbića je opetovano prišlo do silnih incidentov in je moral Subotić sejo dvakrat prekiniti. Ker je posl. Wilder ostro nastopil proti italijanski politiki, ga je predsednik kaznoval z opominom, ker da je rabil neparlamentarni izraz. Tudi zunanji minister Perić je čutil potrebo, da nastopi v obrambo Italije, ker da je Italija naša prijateljska država. Kadar bo Italija iztegnila še roke po Dalmaciji, bo menda tudi naše zunanje ministristvo spoznalo »prijateljske« Italije.

= Nemški glas o angleškem stališču do Jugoslavije. Poročevalec »Berliner Tagblatt« poroča poročila iz Londona o angleškem stališču do Jugoslavije tako-le: Čeprav naslednjejo tu krizo v Albaniji z gotovim vznemirjenjem, vendar ne verujejo, da bi se iz tega razvila kak velika nevarnost. Zaupajo v to, da si bo Mussolini zelo premislil, predno prične s kako balkansko vojno. Vesti, da podpisala Anglija Italijo proti Srbiji, da izvede tu udarec proti Rusiji, se tu energično zanika. Ne popolnoma neupravičeno se sklicuje Anglija na to, da ima že na Kitajskem dosti dela in da ni voljna izzvati še kje druge na svetu politične komplikacije. Anglija se vmešava v balkanske zadeve le v toliko, v kolikor hoče vplivati v pomirjevalnem smislu. Najnovejši dogodki v Albaniji so učinkovali na svoj način na notranje politične razmere v Angliji, ki se sedaj ravno razjasnjuje v boj za in proti ukinitvi pogajanj z Rusijo. Kakor znano, branijo nasprotniki ukinitve svoje stališče v tem, da bi ukinitve angleško-ruskih odnosov izzvala v vsej Evropi vojno atmosfero. Najnovejši dogodki v Albaniji pa dokazujejo, kako važno je, da taka atmosfera nikjer ne nastane. Iz tega sklepajo nasprotniki ukinitve, da je Anglija danes še bolj dolžna, da nadalje vzdrži odnose z Rusijo.

Ch. Lucietto:

Spomini francoskega vojnege detektiva.

52. poglavje.

Agent Z. U. D. 160.

Med ženskami, ki so delovale za račune naših sovražnikov, je treba omeniti predvsem Mme. Tichelly, rojeno Dufays, ki nosi v matični knjigi nemškega špijonažnega urada štev. Z. U. D. 160.

Čeprav je bila gospa Tichelly rojena v Parizu, je bila vendar Nemka po svojih prednikih, pa menda tudi po svojem sreč, če sodimo po zlu, ki ga je storila Franciji.

V trenutku, ko so jo aretirali, je stanovala v hotelu »Della Marinec, 59, Boulevard du Montparnasse. Preiskava v njeni sobi je dognala silno zanimive stvari. Odkrili so na primer sledeče:

Med poročili, ki jih je pošiljala ta ženska špijonu Gruberju, šefu špijonažnega urada v Lörrachu, se je nahajalo eno, tiče se 117. pehotnega polka, ki je radi tega imel velike izgube v odseku, katerega je branil.

V tem polku je pa služil sin gospe Tichelly. Če je ta pošteno dečko slučajno ušel smrti, se zato gotovo nima zahvaliti svoji materi! Kot vidimo, je imel denar za njo večjo vrednost, kakor kri njenega sina. Sicer pa, če se ne motim, je bila ravno radi tega strašnega odkritja obsojena na smrt.

83 Sicer je pa uganjala tudi druge stvari, ki so bile manj grozne, toda enako težki zločini.

Hočem omeniti le nekatere:

Špijon Gruber jo je najel leta 1915, ko je služila kot sobarica v Grand hotelu v Mannheimu.

Gruber jo je najprvo izučil v špijonskem poslu in jo je nato poslal v Francijo pod pretvezo, da živijo tam njeni trije sinovi, v resnici pa, da špijonira proti nam.

V začetku se je pred vsem zanimala za vojne tovarne. Delovala je na zelo enostaven način, tako da ji je bilo težko priti do živga.

Kot je izjavila neka priča pred vojnim sodiščem, se je na zunaj kazala kot navdušena patrijotinja in neprestano zasramovala Nemce. Poiskala si je službo kot delavka v tovarni, ki je delala za narodno obrambo, vse natančno opazovala, si zapisavala vse potankosti, in jih nato pošiljala svojemu direktnemu šefu, špijonu Gruberju.

Ko je preštudirala eno tovarno, je iz katerikolega vzroka zapustila službo, šla v drugo in tam z nova špijonirala.

Kot marsikdo se pa ni brigala za pisemsko cenzuro in nekega dne so odkrili na obmejni pošti, da pošilja poročila pod nalepljenimi znamkami.

Opazovali so jo in prišli na to, da ni samo pošiljala poročil o tovarnah, temveč tudi izvlečke iz vojaških pisem.

Njene tovarišice, ki so delale po tovarnah, so imele sinove, može ali druge sorodnike in znanee na fron-

ti in so si med delom pripovedovale, kaj jim pišejo. Špijonka jih je pozorno poslušala in kar se ji je zdelo važno, je javljala naprej.

Ko so začeli nadzorovati korespondenco gospe Tichelly, so opazili na kontroli dva čisto nova načina dopisovanja, ki jih je uporabljala:

Med dve zlepljeni dopisnici je bila vtaknila tenek papir, popisan s poročili.

Drugi način je bil še bolj enostaven: Zobce znamk je rezala na dogovorjen način, in tako javljala odgovore na stavljena vprašanja.

Dokazali so ji celo vrsto zločinov in vojno sodišče jo je obsodilo na smrt.

Ob jutranji zarji 15. marca 1917 so jo ustrelili na Caponnieri v Vincennu.

Umrla je pogumno in ni pustila, da bi ji zavezali oči. Kot marsikatera druga špijonka je do zadnjega trenutka mislila, da bo ušla smrti. Še ko so jo prišli iskat v jetnišnico Saint-Lazare, da jo odvedejo v Vincennes, ji niso mogli dopovedati, da je obsojena na smrt radi tega, ker je povzročila smrt tisočev naših vojakov, čeprav sama osebno ni ubijala.

Ko so jo privezovali na kol, je zaklicala — in to so bile njene zadnje besede:

— Ne smete me ubiti! Saj jaz tudi nisem ubijala.

Ta nesrečnica je umrla, ne da bi razumela, kako zločinsko je bilo njeno početje.

(Dolje prih.)

nevene vesti

TELEFONSKA ŠTEVILKA »NARODNEGA DNEVNIKA« JE ODSLEJ, PO UPELJAVI AVTOMATSKEGA TELEFONA 2852.

POSLOVANJE NAŠE DELAVSKE ZBOR-NICE.

V dobi od 1. avgusta 1926 do 28. februarja 1927 je izdala Delavska zbornica 1.297.461 dinarjev, od teh za upravne stroške preko 675.000 dinarjev ali več ko 50%.

Po proračunu za bodoče leto se bodo upravni stroški še povečali in dosegajo skoraj 800.000 dinarjev. Za obrtno-nadaljevalne šole pa je proračunjenih celih 10.000 dinarjev.

Po našem skromnem mnenju pa slovensko gospodarstvo pač ni v tem srečnem položaju, da bi moglo plačevati tako visoke upravne stroške. Zato mislimo, da bi bilo štedenje tu pač zelo umestno.

Pa morda o stvari o prihlki kaj več!

— Sodišča brez papirja. Pri pretresanju proračuna ministrstva pravde je opozoril hrvaški poslanec dr. Lad. Polić na to, da morajo rezati pri sodiških kaznjenci od starih aktov nepopisane pole, da dobe sodišča na ta način papir, ki ga potrebujejo za uradovanje. Sedaj poročajo zagrebški listi, da je podaril neki advokat tamkajšnjemu sodnemu dvoru 3500 Din papirja in tiskovin, da bo moglo sodišče sploh uradovati.

— Ustanovitev radiopostaje v Beogradu. Trgovinsko ministrstvo je dovolilo po dolgi pogajanji ustanovitve delniške radiodružbe v Beogradu. Ustanovitelji družbe je znani strokovnjak Robert Weege, ki je vpeljal kot eden prvih radio v Srbiji in Vojvodini. Pošiljalna postaja tipa Marconi bo gotova v 10 mesecih. Mesec dni pozneje prične s pošiljkami.

— Člani geografskega inštituta v Londonu obiščejo Jugoslavijo. Tekom tega tedna pripe v Dubrovnik skupina 35 članov kr. geografskega inštituta v Londonu. Gostje obiščejo vsa večja mesta v državi.

— Razstava vezenin v Splitu. V kratkem se ima prirediti v Splitu razstava narodnih vezenin iz Moslavine. Med pehivalstvom vlada za razstavo veliko zanimanje, ker se pričakuje od razstave velik propaganden efekt.

— Razpisano mesto strojnega inženirja. Ministrstvo za socialno politiko potrebuje strojnega inženirja za inspektorja dela pri inspekciji dela v Mariboru. Prošnje je vložiti v 15 dneh neposredno pri osrednji inspekciji dela pri ministrstvu za socialno politiko. Podrobnosti glej v »Uradnem listu« št. 30 z dne 18. marca.

— Sprejem gojencev v pehotno podčastniško šolo v Zagrebu. Četrta pehotna podčastniška šola »Kraljeve Marije« v Zagrebu sprejme dne 2. maja 1927 gojence iz civilnega prebivalstva in iz stalnega kadra. Prijave se sprejemajo do konca meseca aprila.

— Iz državne službe. Za vrhovnega državnega pravdnika pri stolu sedmorice v Zagrebu, oddelek za Slovenijo in Dalmacijo, je imenovan dosedanjí podpredsednik višjega deželnega sodišča v Splitu Anton Zlošilo; za državnega pravdnika v Sarajevu je imenovan dosedanjí inspektor ministrstva pravde Ivan Primožič.

— Iz vojaške službe. Diplomirani strojni inženjer Srečko Slagelj je imenovan za inženjerja - poročnika.

— Uradni list št. 30 z dne 18. marca objavlja statistiko avtonomnih (okrajnih, okrožnih in občinskih) doklad v Sloveniji k direktnim davkom za leto 1926.

— Najdba okostja velike predtopne živali pri Banjaluki. Sarajevski muzej je prejel te dni iz Banjaluke interesantno pošiljko. V banjalukem rudniku so našli namreč okostje mastodont. Ker so izkopali že preje pri Konjicah podobno okostje, je upravičena domneva, da je živel v terclarni dobi mastodont tudi v Bosni.

— Uvedba poletnega časa. V Belgiji, Angliji in Franciji se uvede v noči od 9. na 10. aprila t. l. poletni čas. Normalni čas se uvede zopet v noči od 1. na 2. oktobra. Na Nizozemskem nameravajo uvedti poletni čas s 15. majem.

— Bolgarski židi zoper preganjanje židov v Rumuniji. V Sofiji se je vršil te dni protestni shod tamkajšnjih židov zoper preganjanje židov v Rumuniji in zoper antisemitsko politiko rumunske vlade. Židje so sklenili, da bodo apelirali na Zvezo narodov, da naj ukrepe vse potrebno v svrhu zaštite židovskih manjšin.

— Avtomobilska nesreča dveh ljubljanskih pri Opatiji. Ljubljanski trgovec Srečko Veršič in njegova soproga sta napravila v nedeljo z avtomobilom izlet v Opatijo. Sotičeva je gospa Veršičeva. Na ovinku pri Ruti, kjer se je pripetilo že več avtomobilskih nesreč, je počila na levem zadnjem kolesu avtomobila pnevmatika, vsled česar je vrnil avtomobil v cestni jarek. Gospa Veršičeva je zletela v loku z voza na cesto, kjer je obležala onesveščena, vendar pa popolnoma nepoškodovana. Njen soprog, katerega je pokopal avto je dobil nekaj manjših poškodb. Pri padcu se je onesvestil ter ležal, predno so ga rešili prebivalci oddaljene Rupe nad dve uri pod avtomobilom. Med tem časom sta pasirala kraj nesreče dva italijanska avtomobilista, ki pa se za ponesrečenca nista niti zmenila.

— Velika avtomobilska nesreča v Zagrebu. Zagrebški mesar Mijo Patašić, znan prijatelj hitrih voženj, je peljal v nedeljo s svojim avtomobilom svojega znanca, trgovskega potnika Rudolfa Bleicherja iz neke gostilne v Zagrebu v Novo ves. Drvel je z brzino 70 km. Med potjo, v ulici Sv. Ivana, je opazil Bleicherja, da vozi Patašić tik ob robu ceste. Prestrašen je kriknil, da naj pazi. Toda bilo je prepozno, v tem hipu se je namreč zaletel avto z vso silo v električni drog. Silni sunek je vrgel Bleicherja v loku na cesto, kjer je

obležal nezavesten, dočim je tresčil Patašić s tako silo z glavo ob avtomobil, da mu je počila lobanja in je bil v trenutku mrtev. Bleicher ni dobil nobene znatne poškodbe in si je že tekom nedelje popolnoma opomogel. Patašić zapušča 4 otroke.

— Volčja nadloga v okolici Skoplja. V zadnjem času se je pripetilo v skopljanski okolici več slučajev, da so udrli gladni volkovi v staje, oziroma hleve ter povzročili med živino veliko škodo. Zato so naprosili te dni kmetje v Gradnamu lovsko društvo v Skoplju, da bi priredilo lov na volkove. Društvo se je odzvalo ter priredilo velik lov, pri katerem so sodelovali kmetje kot gonjači. Lov je ostal brez uspeha, lovci miso ustrelili niti enega volka, pač pa je udrila tolpa 8 volkov v hlev nekega kmeta, ki je bil na lovu ter raztrgala nekoliko ovac in odnesla dve svinji. Lovsko društvo priredi v kratkem zopet lov na volkove in upa, da bo imelo to pot več sreče.

— Volkovi v severni Bosni. V Bosanski Kosovini so se pojavila velika krdela volkov, ki prihajajo z gore Njevice. Volkovi povzročajo veliko škodo. Zlasti mnogo živine so poklali doselej v selu Vršani. Oblast je razpisala na vsakega ubitega volka nagrado 500 Din. Volkovi so se pojavili sporadično tudi že na slavonskih straneh.

— Po tiskovnem zakonu je bil obsojen v soboto v Skoplju urednik radikalnega lista »Naša stara Srbija« Dimitrije Jovanović na 2 meseca in pol zapora. Tožila ga je neka kopališna uprava radi klevete.

— Obsojen policijski stražnik. Iz Sombora poročajo: Trgovec s prašiči Jurij Schatt v Novem Vrbsu je kupil od Stefana Babića za 28.000 Din svinj. Ker ni imel gotovine, je izročil Babiću dolžno pismo, ki ga je podpisal trgovec Bachmann kot porok. Ker pozneje niti Schatt niti njegov porok nista hotela plačati, je ovdal Babić zadevo policiji, nakar sta se pojavila v Bachmannovem stanovanju dva policijska stražnika, ki sta ga pozvala, da naj plača. Bachmann je zahteval, da naj mu pokažeta dolžno pismo, ki ga je podpisal kot porok. Ko sta mu stražnika listino izročila, je Bachmann raztrgal in potrl. Zato sta mu zvezala na hrbtu roke, mu obesila na hrbet list, na katerem je bilo napisano: »Tako se godi ljudem, ki raztrgajo svojo zadolžnico o 23.000 dinarjih« ter ga vodila po vseh ulicah in po vseh gostilnah. Nato sta ga odvedla na stražnico, kjer sta ga pošteno pretepla in kjer je prebil vso noč z vezanimi rokami. To je zaleglo: drugo jutro je odšel Bachmann 10.000 Din v gotovini ter izstavil menico za 13.000 Din, ki jo je Schatt sopodpisal. To je imelo pa tudi še druge posledice: Bachmann je ovdal preveč ambiziozna stražnika državnemu pravdniku, ki ju je obtožilo. Te dni se je vršila obravnava. Ker se je izselil eden od stražnikov, Stankov, medtem v Ameriko, je sedel na zatožni klopi samo njegov tovariš Kovačević. Obtožen je bil radi nedovoljene utesnitve telesne svobode in radi zlorabe uradne oblasti, vendar pa je imel srečo: sodišče ga je zašilo samo za mesec dni.

— Rud seljak. Seljak Meko Bajgorić iz nevesinjske okolice je prinesel te dni kovaču Djordju Kovačeviću v popravilo vojaško puško. Kovač ki se bavi tudi s puškarskimi deli je puško popravil ter jo vrnil Bajgoriću. Ko je prinesel Bajgorić puško domov, sta potrkala na njegova vrata dva orožnika, ki sta mu hotela puško zapleniti. Bajgorić, misleč, da ga je ovdal Kovačević, da poseduje vojaško puško je pograbil puško, skočil na drugi strani svoje hiše skozi okno ter stekel v Nevesinje, da bi se nad Kovačevićem maščeval. Dasi je Kovačević izjavil da Bajgorića ni ovdal, ga je napadel pobesneli seljak s puško. Razvila se je med njima borba na življenje in smrt. Bajgorić je oddal v Kovačevićovo delavnico več strelcev, vendar pa ni nikogar zadel in mu je Kovačević končno izvil puško iz rok ter ga izročil orožnikom, ki so ga zaprli.

— Izo Lang bo iz zapora izpuščen. Iz Osijeka poročajo: Izo Lang je s svojo gladovno stavko prenehal. Obljubili so mu namreč, da bo v kratkem iz preiskovalnega zapora izpuščen.

— Smrt v plamenih. V noči od sobote na nedeljo je izbruhnil iz doslej še neznanega vzroka v Karagorgjevičevi ulici na Savi v Beogradu v baraki tverdke Mirković i Lulić, ki trguje na debelo z drvmi, požar, ki se je razširil z bliskovito naglico. V baraki je spal sluga tverdke, 60-letni Lazo tako trdno, da se ni prebudil. Ognjegasci so ga izvlekli iz goreče barake strašno opečenega. Poškodovan je na vsem obrazu, glavi, rokah in nogah. Kljub temu je starec še večer živel. Razven barake je pogorelo nad 30.000 kubnih metrov drv, ki so bila naložena okoli barake v 10 do 15 m visokih kupih. Ognjegasci so vso noč naporno delali, da so ogenj udušili. Požar je bil tako ogrožen, da so bili alarmirani vsi stanovalci v Karagorgjevičevi ulici.

— Zopet tornado v Arkansasu. Iz Washingtona poročajo: V Arkansasu je besnel te dni zopet silen tornado, ki je zahteval 25 človeških žrtev in povzročil ogromno materialno škodo. Od vseh strani drve na kraj nasreče pomožni vlaki.

— Vpričo matere izvršil samomor. Med mladimi ljudmi v Ameriki grasiira trenutno manija samomora. Motivi so različni: nekateri gredo v smrt iz radovednosti, ker bi radi videli, kaj bo po smrti, drugi iz nesrečne ljubezni itd. Posebno tragičen slučaj se je pripetil te dni v Bostonu. 23-letni medicinec William Feinmann je vstopil v sobo svoje matere ter prosil mater, da naj naroči zanj prsto. Nato je potegnil iz žepa samokres ter si prestrelil senca, ne da bi mogla prepadena mati to preprečiti. Domneva se, da je izvršil mladenič samomor vsled depresije radi samomorov nekaterih svojih tovarišev.

— 19 berlinskih trgovcev aretirani radi goljufije. V Berlinu je bilo te dni aretiranih

radi goljufije 19 trgovcev hkratu. Med aretovanci se nahajajo tudi ljudje, ki so uživali v trgovski krogih velik ugled, kot n. pr. eden od bankirjev v najelegantnejšem okraju Berlina. Možakarji so osleparili nad 200 oseb iz srednjih slojev.

— Roparski morilec, ki je pojedel tekem 6 let 40 mrjascev in 200 jelenov. Iz Varšave poročajo: V starih gozdovih pri Bialystoku se je skrivaj še šest let lopov, ki ima na vesti preko 40 roparskih umorov in še več drugih deliktov. Te dni je izsledila lopova končno orožniška patrulja, ki ga je po daljšem boju, tekem katerega je oddal zločinec več revolverskih strelcev, ukrotila in aretirala. Pri zaslišanju je izjavil, da je pojedel v gozdu tekem 6 let 500 mrjascev in 200 jelenov.

— Padec cene diamantov. Znatne najdbe diamantov na novih grasofovejskih ležiščih utesnejo povzročiti nadprodukcijo. Neki kopač je našel nedavno v mali luknji diamantov za 20.000 mark. Produkcija narašča od meseca do meseca. Vsled tega je padla vrednost karata tekem enega leta od 174 mark na 52.

— »Ogenj« slovenskih gozdovnikov. Vrhovno vodstvo Združenja slovenskih tabornikov v Ljubljani je pričelo izdajati laeten društveni organ »Ogenj« slovenskih gozdovnikov. »Ogenj« bo izšel v letu 1927 šestkrat. Celoletna naročnina Din 24. Posamezna številka Din 4. Naročnina in vsi uprave se tihoji dopisi naj še naslavljaajo na Združenje slovenskih tabornikov, Ljubljana, Narodni dom (Vladimir Kravos), rokopiše pa naj še pošiljajo na urednikov naslov: Črtomir Zorec, Ljubljana, Dunajska cesta 35.

Ljubljana.

1— Iz magistratne službe. Za pomožnega magistratnega uradnika je imenovan dosedanjí tajnik narodno-radikalne stranke v Ljubljani Josip Močina.

1— Zbližanje z Bolgari. »Jugoslovansko-bolgarska liga«, katere sedež se nahaja v Parizu, priredi te dni serijo predavanj v vseh glavnih mestih Jugoslavije. V ta namen je poslala omenjena liga dva svoja podpredsednika, dr. Kostova (Bolgar) in g. Božića (Srb), da predavata o zbližanju z Bolgari. Predavanja se bo vršilo prihodnje dni v ljubljanskem Mestnem domu, na kar že danes opozarjamo. Gospoda predavatelja želita ob tej priliki stopiti v stik s predstavniki kulturnih in političnih organizacij, katere tem potom vljudno vabimo, da se predavanja polnoštevilno udeležijo. Natančen datum predavanja objavimo pravočasno!

1— Društvo vpokojenih državnih namestencev za Slovenijo v Ljubljani ima letošnji občni zbor v četrtek dne 24. t. m. ob pol osmih zvečer v gostilni pri »Mraku« na Rimski cesti. K obilni udeležbi vabi — odbor.

1— Slovensko planinsko društvo opozarja svoje člane in prijatelje, da se vrši v torek 20. marca ob 8. uri zvečer v Mestnem domu predavanje dr. H. Tume o »Razvoju in pomenu alpinizma« s skiptičnimi slikami.

1— Akademija Sokola Ljubljana II. dne 2. aprila bo v Kazini. Na sporedu so krasne telovadne točke, katere zamuditi bi bilo res škoda. Dalje nastopi prvič javno društveni pevski odsek, ki bo prireditev znatno poživil. Ostali del večera bo spopolnil animiran ples. Tako bo skrbnjeno za vse in Sokol II. se bo tudi tokrat potrudil, da bo s solidnimi cenami vsestransko ustregel. Vstopnina le 10 Din. (170.)

1— Zaključno pripovedovanje pravljice v letošnji sezoni priredi »Atena« naši deci s prijaznim sodelovanjem naših odličnih dramskih umetnic gg. Juvanove, Medvedove in Saričeve v sredo dne 23. marca ob 5. uri v Narodnem domu. Prostovoljni prispevki.

1— Požar. V nedeljo popoldne se je vnela v gozdu posestnice Marije Kramarjeve nad Spodnjo Šiško trava v obsegu 500 m². Še predno so prišli gasilci, je pogasil ogenj stražnik s pomočjo otrok. Škoda je prav majhna.

1— Nesreča na pokopališču. Včeraj ob treh popoldne je brskala 56-letna Marija Ramorjeva po grobovih starega pokopališča. Ker je kratkovidna, je stopila tako nesrečno, da je padla v 4 in pol m globoko grobnico ter si občutno poškodovala levo nogo. Prepeljali so jo z rešilnim avtom v bolnico.

1— Nevaren vlomilec aretiran. Policija je pred dnevi aretirala nekega Zabukovška, ki je ponujal ljubljanskim juvelirjem v nakup dragocen okrasek iz platine in briljantov. Zabukovšek je priznal, da mu je okrasek, ki izvira iz vroma tatvine pri gostilničarju Zabukovcu v Stritarjevi ulici, izročil Matija Potušek, ki se nahaja v sodnih zaporih v Kostanjevici. Potuška so prepeljali v Ljubljano. Tu je priznal policiji, da je vlomil pri Zabukovčevih v Stritarjevi ulici, dalje pri gospe Slugovi v Florjanski ulici ter pri več drugih strankah. Samo pri Zabukovčevih je uplenil za 10.000 Din zlatnine, pri Slugovi pa za 5000 Din. Potuška so izročili sodišču.

IZ POROČILA SOCIALNO-POLITIČNE UPRAVE MARIBORSKE MESTNE OBČINE ZA LETO 1926.

b) Obлека, perilo in obutev ter podpora mladinskim društvom.

Mestna občina daje iz svojih sredstev raznim mladinskim društvom podpore, da le-ta preskrbijo za potrebne otroke obleko, perilo in obutev. Ta akcija je za sedaj osredotočena predvsem v Podpornem društvu za preskrbo revnih učencev. V ta namen je bilo izdanih leta 1926 48.500 Din, razna mladinska društva pa so dobila podpore 48.025 Din. Socialno-politični urad je poskrbel, da so bili obdarovani vedno vsi oni, ki so najbolj revni in najbolj potrebni.

c) Sirote in njih zaštita.

Za svojo prvo nalogo je smatral mestni mladinski svet, da ugotovi število in potrebo sirot v področju mariborske mestne občine; zato je izvršil popis vseh sirot, ki bivajo v Mariboru. Dasi popisovanje ni bilo izvedeno popolnoma natančno, — kar je pač pri prvem poizkusu umevno, — je bil uspeh izredno več

lik in je pokazal, da je v Mariboru skupaj 413 sirot, ki se porazdele tako:

1. sirote po zakonskih stariših: 160 brez očeta, 32 brez matere, 35 brez očeta in matere; 2. nezakonski otroci: 12 po umrli materi, 74 po še živi materi; 3. zapuščeni otroci po še živih stariših: 20 po ločenih, 4 po takih, ki živijo nemoralno, in 75 po obubožanih in onemoglih stariših.

V Maribor pristojne sirote so sedaj vsaj deloma zaščitene in so napravljeni koraki za njihovo popolno oskrbo. Drugače pa je glede sirot, ki niso pristojne v Maribor in teh je 260. Mestni mladinski svet si prizadeva, da se čimbolj zagotovi tudi njihova oskrba in se je v ta namen obrnil na razne oblasti in korporacije, da dobi za to primerna sredstva. Tako je veliki župan ljubljanske oblasti dal mladinskemu svetu za čas od 1. julija do 31. decembra 1926 iz sredstev, ki jih dobiva od ministrstva za socialno politiko, 3000 Din podpore. Zagotovljena pa je mestnemu mladinskemu svetu podpora tudi za naprej, kolikor bi mestna občina ne mogla izterjati podpor, ki jih izda za mladino od prizadetih domovinskih občin. Ugotoviti je treba, da se podeželske občine skoro nič ne zanimajo za zaštito mladine, in kot dokaz navedemo le slučaj: Neka podeželska občina je odgovorila na utemeljeno prošnjo mestnega magistrata za podporo 15letnemu dečku brez očeta in brez matere, ki se uči obrti in je na oskrbi pri ravnatoku revni teti, da ni postavno, da bi občina podpirala vajence! Ugotavljamo pa, da podpira mariborska mestna občina vajence, ki so polne sirote ali vsaj deloma osiroteli, za čas cele učne dobe s stalnimi mesečnimi podporami.

Pri popisovanju sirot so se v več slučajih zaznale skoro neverjetne razmere. Predvsem se je ugotovilo, da živijo stranke ponekod na trpane v skrajno slabih stanovanjih, ki škodujejo deci zdravstveno in moralno, kar je slučaj posebno tam, kjer živijo starši v ločenem stanju, kjer je mož zapustil ženo in obratno, ter živita oba nemoralno. Posledice teh razmer se vidno kažejo. Večje število otrok, ki so po teh razmerah skrajno pokvarjeni, bi bilo treba oddati v poboljševalnice. Pri tem pa so velike težave, ker so taki zavodi v območju ljubljanske oblasti prenapolnjeni, v mariborski oblasti sami pa doslej ni takega zavoda. Isto velja za umobolno in tuberkulozno deco. Za tuberkulozno deco je po poročilu Protituberkulozne lige v Mariboru na razpolago v Topolšičici samo 5 mest in še ta so samo za otroke z zaprtjo tuberkulozo, dasi čaka veliko število otrok na zdravljenje in je n. pr. zgolj pri Protituberkulozni ligi v Mariboru zaznamovanih 33 takih slučajev. Po izjavi šolskega zdravnika pa je v Mariboru med šolskimi otroci 100 slučajev odprte tuberkuloze, zavoda za otroke z odprto tuberkulozo pa nimamo niti enega. Taki zavodi, kakor tudi sirotišnica, se morajo ustanoviti za vso mariborsko oblast, ker mestna občina sama ne bi zmogla tolikih stroškov.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama:
Začetek ob 20. uri zvečer.
22. marca torek zaprto.
23. marca, sredo: »Pegica mojega srca«. R. C.
24. marca, četrtek: »Jaz in ti«. Red A.
25. marca, petek, zaprto.

Opera:
Začetek ob pol 20. uri zvečer.
22. marca, torek: »Večni mornar«. Red D.
23. marca, sredo: »Tajda«. Red B.
24. marca, četrtek, zaprto.
25. marca, petek ob 15. uri pop.: »Aida«.
Ljudska predstava po zniž. cenah.

Aeronavtika.

V petek zvečer je predaval v društvu »Soc-ča« dr. Stane Rape o zrakoplovstvu. Kot izkušen pilot in strokovnjak je podal dokaj številnomo občinstvu v poljudnem tonu obris zgodovinskega razvoja zrakoplovstva od utopij Dejdale in Ikara, preko poskusov Lionarda da Vincija, do brata Montgolfier, ki sta l. 1782 prva iznašla zrakoplov, lažji kot zrak. Prvi zrakoplov, ki je težji od zraka, je iznašel l. 1900 Nemec Lilienthal, seveda dokaj nepopoln in brez motorja. L. 1903 sta Angleža brata Wright prva montirala motor na zrakoplov in se dvignila z aparatom pol metra visoko v zrak. Od tedaj dalje ni preteklo še 25 let in moremo že iz lastnih spoznanj ugotoviti sijajen napredek zrakoplovstva, ki se čimdalje bolj razvija v najhitrejši in najsigurnejše prometno sredstvo ter v glavno bojno orožje. Predavatelj je nato s pomočjo skiptičnih slik obrazložil poslušalcem ustroj in sisteme sedanjih zrakoplovov. Za predavanje sta se mu zahvalila gg. Siligoj in g. Sancin. Po predavanju se je vršila prijetna domača zabava, pri kateri je sodeloval poseben pevski zbor, ki je zapel mnogo lepih pesmi, Petpetom in Pepcam na čast.

KRATKE VESTI.

Kamenjev, sovjetski poslanik v Rimu, je izročil italijanski vladi protest proti ratifikaciji besarabske konvencije.

Poljska dobi obznano. Zakonodajni odbor sejma z večino glasov sprejel načrt posebnega zakona proti komunistom.

Lloyd George se je izrekel za priznanje kantonske vlade.

V Albaniji so začeli Italijani izkrcavati

bojne ladje in orožje. Tako Italija sistematično pripravljala vojaško okupacijo Albanije, v svet pa kriči o naših oborožitvah.

V Litvi se je po nemških vesteh upri 5. polk, ki je hotel vreči sedanjo vladno in obnoviti novo. Poveljnik polka je bil aretiran in pride pred vojno sodišče.

SAHOVSKI TURNIR V NEWYORKU.

V soboto se je odigralo XVIII. kolo. Aljechin je porazil Marschalla, partiji dr. Vidmar-Capablanca in Spielmann-Niemcovič sta končali remis.

Stanje po XVIII. kolu. Capablanca 13, Aljechin 10, Niemcovič 9%, dr. Vidmar 9, Spielmann 7%, Marschall 5.

SPORT.

Poklicne rokoborbe za svetovno prvenstvo se vrše v cirkusu Adolfa od 16. t. m. naprej. Zadnja velika konkurenca v rokoborbi je bila na Dunaju leta 1911. Da bodo ti boji realni, bo poskrbel organizacija rokoborcev, ki bo tekmo nadzirala; nemogoči bodo tedaj neodločeni, večkrat se ponavljajoči boji, ki so postali vsled tega monotoni in dolgočasni. Za razvedrilo publike pa je skrbel »divji mož«, navadno jako dober rokoborec, ki je bil pa nalašč zato najet, da bi oživil sicer dolgočasne boje: posluževal se je nedovoljenih prijemov, podstavljal je nogo, suval nasprotnika s pestjo ali ga davil, nakar je nasprotnik reagiral s tem, da je apeliral na publiko, ki je seveda vsako priliko porabila, da je dala duška svoji nevolji, ki jo je »divji mož« spretno izzval in z izzivajočimi klici na publiko še podkuril. Vsi taki triki bodo sedaj izločeni. Udeležilo se bo te konkurence 50 jako dobrih rokoborcev, izmed katerih navedemo: Dunajčane Steinbacha, Solarja in Kawana, Nemce Westergaard-Schmidt, Schwarz in Steinke, Stajerca Lobmayerja, Estonca Jaago, Čeha Mrno in Swatona, Rusa Petroviča in Paradanova, Ogra Czaja ter Francoze Deglane, Chevalier in Vernet.

Prvi večer je podal sledeči rezultat: v lahki teži (pod 100 kg) je zmagal Doberl (Stajerc), Dunajčana Martinija po 10 minutah z roulado, svetovni prvak Francoz Chevalier Dunajčana Walcherja že po 2½ min. z vtisnjenjem mostu in češkoslovaški armadni prvak Vondracek Dunajčana Prokserja po 14 minutah s podprijemom od zadaj in padcem v most. V težki teži (nad 100 kg) je premagal Čeh Motika Dunajčana Proksa po 4 minutah z roulado in slednjič velikanski kozak Paradanov Jugoslovana Mihajloviča s podprijemom od spredaj.

Naslednji dan so v lahki teži nastopili: Čeh Mrna, ki je vrgel Dunajčana Hinnerja v 7 mi-

nutah s podprijemom, Oger Barothy in Čeh Brezina sta se borila 25 minut neodločeno, Čeh Blahovec pa je porazil Dunajčana Martinija po 3 minutah s prijemom za glavo. V težki teži je položil silni Dunajčan Steinbach Čeha Swatona po 5 minutah z roulado, dočim je v istem času Sibirec Krgis porazil Čeha Rakuzana s krasno izpeljanim mlinom.

Tretji dan je prinesel sledeči rezultat: v lahki teži je premagal Italijan Escadore Dunajčana Walcherja po 11 minutah z bočnim premetom; z istim prijemom je vrgel Francoz Chevalier v 12 minutah Dunajčana Machowetra, dočim je Čeh Mrna v 9 min. položil Gračana Doberla z mlinom. V težki teži je porazil Monakovčan Schwarz Srba Mihajloviča v 7 minutah s podprijemom, Oger Czaja pa Dunajčana Solarja po 16 minutah z istim prijemom.

Znameniti plavalci Gertrudi Ederle bodo postavili spomenih pri rtiču Griz nezu na francoski obali, kjer je lani startala k preplavanju Rokavskega preliva. Potrebni denar se je nabral v Ameriki, odkritje spomenika se bo vršilo že v avgustu. Na angleški strani kanala pa stoji spomenik kapitana Andrewa Webba, ki je prvi preplaval Kanal.

BORZE

dne 21. marca Z1927.

Ljubljana. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe.) Vrednote: investicijsko 84.50 — 86, Vojna škoda 340 — 0, zastavni in komunalni Kranjske 20 — 22, Celjska posojilnica 195 — 198, Ljubljanska kreditna 150 — 0, Merkantilna 99 — 100, Praštediona 850 — 0, Kreditni zavod 160 — 170, Strojne 85 — 0, Trbovlje 0 — 405, Vevče 120 — 0, Stavbna 55 — 65, Sešir 104 — 0. Zaključke v vrednotah ni bilo nobenega. — Blago: Tendence za les in deželne pridelke čvrsta. Zaključeni so bili 4 vagoni lesa.

Zagreb. Dunaj izplačilo 800.25 — 803.25, Berlin izplačilo 1350.7 — 1353.7, Budimpešta 993.5 — 996.5, Italija izplačilo 276 — 276.8, Newyork ček 56.75 — 56.95, Pariz izplačilo 223 do 225, Praga izplačilo 168.3 — 169.1, Svica izplačilo 1093 — 1097.

Curih. Beograd 9.13, Berlin 123.3425, Newyork 519.875, London 25.24375, Pariz 20.355, Milan 23.30, Praga 15.40, Budimpešta 90.7125, Bukarešta 3.11, Sofija 3.75, Varšava 58, Dunaj 73.1375.

To in ono.

Resničen vojaški dogodek. — Nadporočnik ugotovi, ko nastopi svoje novo mesto, da se je nabrala po raznih polkovnih pisarnah veli-

ka množina papirja brez vsake vrednosti. Pri predstojerih oblasteh vpraša, če sme ta nepotrebnega papirja sežgati. Telegrafni odgovor se je glasil: Papir smete sežgati, morate pa poprej napraviti kopije. (Iz »Tagebuch«.)

Zgodbe o odlikovanjih. (Roda Roda.) — Kakor znano, se morajo ob smrti odlikovanca vrniti vsa odlikovanja kanclerju. Tako si je prislužil mladi grof Zuzzeri iz Dubrovnika nekoč — bilo je leta 1838 — ogrski mali Štefanov red. Sedemdeset let kasneje je prišel v pisarno Štefanovega reda na Dunaju nov oblastež in dognal, da manjka en mali križ že od leta 1838 dalje. Sledi osorno pismo dubrovniškemu okrajnemu glavarju: kje je ostal ta križec? Grof Zuzzeri je živel še vedno, star kot zemlja. Okrajni glavar se požuri in zahteva od njega, naj vrne red. Te sramote stari Zuzzeri ni hotel preživeti, vlegel se je in — umrl. — Med vojno so bili redi poceni kakor jagode — (jagode pa neprimerno drage). Kdor je bil na primer povabljen k paši Enverju na čaj, so mu že v predsobi pripeli železni polmesec »Demimonde« na suknjo, tako da je bilo zadoščeno toaletnemu predpisu, po katerem je bilo treba pripeti za sprejem turške rede. — Med Nemčijo in Avstrijo je obstojala pogodba radi medsebojnih odlikovanj; nemška odlikovanja Avstrijcev naj odtehtajo obratno avstrijska odlikovanja Nemcev. — Toda nekoč so v nemškem glavnem poveljstvu v Plessu izostala avstrijska vojaška odlikovanja. Nemški general von Cramon intervenira v Tešinu. avstrijski referent, polkovnik v. L., zanika, da ne bi Avstrijci izpolnili dogovora. Svojemu nemškemu tovarišu pokaže račun: Sprejetih 10.000 nemških železnih križcev — kos po dejanski vrednosti 60 pfenigov... torej 6000 mark. Oddanih 200 c. in kr. vojaških zaslužnih križcev — emajliranih — po stvarni vrednosti po 36 K kos — 30 mark... tudi 6000 mark. Ali ne odgovarja to pogodbi?

REKORD.

Ameriški fanatizem za rekorde zaznamuje vedno bolj eksotične izrodke. Najnovejši je rekord v zvečenju gumija, za katerega se je vršila tekma nedavno v Chicagu.

Par mladih ljudi je stopilo na podij poleg mize, na kateri je stala tasa s tabletami gumija.

Prišla se je tekma v zvečenju gumija. Vsake pol ure je moral vstakniti vsak konkurent v usta novo tableto in zvečiti in zvečiti. K ožji tekmi so bile pripuščene štiri mlade dame in neki nadbudni mladenič. Ena od gospodičen je že po osemnajsti tableti odstopila. Druga je priznala po dvajseti, da je premagana. Tretji je postal po šestindvajseti tableti ostudno slabo. Četrta se je

po štirideseti onesvestila. Končno je zmagal pri štirinštirideseti mladenič. Oprostil se je z besedami: »Imam pač zelo velika usta, zato ni šlo težko.« Občinstvo mu je burzo aplavdiralo.

Vse skupaj je bil pravzaprav reklamni trik neke tovarne gumija za zvečenje, ki je hotela s tekmo vzbuditi pozornost občinstva. Amerika je res dežela neomejenih možnosti, pač pa tudi dežela neomejenih neokusnosti.

IGRA Z OGNJEM.

Prebivalce rumunskega donavskega pristaniškega mesta Galatza, ki sicer pridno trgujejo, so pa sedaj, ko trgovina stagnira, obsojeni k neprostovoljni brezdelici, je izigala te dni iz letargije mala lokalna senzacija.

V Galatzu so požari zelo pogosti. Zakaž, je uganka, za katere rešitev bi dale zavavalnice z veseljem veliko nagrado. Hudo ljudje so že sumili na trgovce, češ, da jim primanjkuje cvenka itd., toda delali so jim, kot se zdi, krivico, zakaj trgovci so ustanovili v obrambo proti požarom celo več prostovoljnih gasilnih društev.

Tako prostovoljno gasilno društvo je organiziral tudi bivši mornariški zdravnik dr. X., ki je sedaj hišni posestnik v Galatzu. Rekrutiral pa je svoje ognjegasce iz stanovalcev številnih svojih hiš. Vsakemu stanovalcu, da vsakemu rodbinskemu članu je odkazal natančno določeno nalogo. Svoje ognjegasce je tudi pridno vežbal, vsak od njih je natančno vedel, kaj mu je storiti v slučaju alarma.

Nekega lepega dne, ko je sedelo vse pri kosilu, je zadonel po mestu alarmni klic. Ljudem je ostal grizljaj v ustih — planili so kvišku — odprli okna — in na cesto so jeli leteti kovčki, blazine, obleka itd., vsepovod se je razlegel otroški jok in tarnanje žensk — da iz nekega okna je skočila neka ženska ter obležala na ulici z zlomljeno nogo, dr. X. pa je dirkal po mestu, vil roke in zagotavljal, da je maneval prirediti samo vajo.

Ta šala je stala dr. X.-a drago. Odškodninske tožbe so nanj kar deževale. Posebno visoko odškodnino je moral plačati ženski, ki si je zlomila nogo, ženski, ki si je zlomila roko, in še drugi. Dr. X. je bil zelo nezadovoljen. Dejal je: »Civilisti niso nič vredni. Na ladji smo vzporedili vse drugačne stvari, pa se ni skrivil nikomur las!« Od sedaj noče o ognjegascih ničesar več slišati.

Aleksander Engel:

Teden sreče.

XVII.

Ko je Loti sporočila svojemu bratu, da se je zaročila z nekim šoferjem, je ta presenečen vzkliknil:

»Toda oprost, zato ti vendar ni bilo treba zadeti glavnega dobika!«

Loti mu je povedala o vsej pustolovščini. Povedala mu je, kako je postala srečna šele, ko je šel denar, s katerim si je hotela kupiti en sam teden sreče, k vragu. Njen brat pa ni bil filozof, stresel je glavo in dejal: »Vam ženskam je pa res dati denar v roko. Stopetdeset milijonov zapraviti! Draga, kaj bi jaz vse lahko napravil s tem. Po takem polomu ne moreš biti nič več srečna.«

Loti pa je le trdila, da je sedaj presrečna. »Ne poznaš ga še,« je vedno ponavljala.

Končno je brat le želel, da se spozna z zaročencem svoje sestre. Sestali so se v neki kavarni. Sodba, ki jo je imel Lotin brat o ženini svoje sestre, je bila zelo kratka:

»Mož je imel nekoč lepše življenje. Dam se obglaviti, če ni bil kdaj kaj drugega, kakor autotakni šofer.«

XVIII.

Fredy je povabil brata svoje male nevestice na skupno proslavitev svoje zaroke z njegovo sestro. Dejal je Loti, da je dobil večerjo službo. Stanuje pa v krasni palači svojega gospodarja, v katere podstrešni sobi bi rad priredil s svojo nevesto in s svojim bodočim svakom prav prijeten večer.

Določili so dan za ta večer. Klingsberg, ki si je rad včasih malo preveč dovolil, je predlagal, ker ima že njegova sestra še svoje krasne toalete, naj prideta k večerji tudi gospoda oba v frakih. Bil je namreč prepričan, da nima šofer fraka in si ga bo moral torej izposoditi. V izposojenem fraku pa bo izgledal prav komično.

Dozdevni šofer se je s tem strinjal. »Tudi jaz se bom oblekel v frak, toda šele po večerji.«

XIX.

Fredy Dönhoff, dolarski milijonar, čudak, filozof in hazardni igralec s svojo usodo, je uredil v svoji sobici vse, kar je bilo potrebno za sprejem njegove zaročenke in njenega brata. Mizo je pokril sam in postavil nanjo mrzla jedila. Tudi navaden šofer ne bi mogel tako negostoljubno postreči svojih gostov. Steklenica z vinom ni vzbujala bogve kaj za-

upanja v vino in skleda je bila prav tenko pokrita z gnatjo. Edini luksus sta predstavljali dve čudoviti rozi v ceneni stekleni vazi. Fredy Dönhoff ni bil oblečen v frak, temveč v šofersko bluzo. Točno ob sedmih sta prišla brat in sestra. Bodoči svak je bil navidezno malce indigniran:

»Malo visoko stanujete,« je dejal, nato pa nezaupljivo pogledal na pokrito mizo. Z elegantno gesto, ki se ni prav nič podala k revni večerji, ju je gostitelj povabil k mizi.

Dvojica ni skoraj nič jedla. Loti je ogledovala ubogo sobico in dejala:

»Ubožec, tebe mora pa tu zelo zebsti.«

In ozrla se je v svojega zaročenca s pogledom, ki mu je obljuboval vso najlepšo solnčnost in svetlobo na svetu. Ženske duše so vedno najbogatejše, če vidijo kje bedo in pomanjkanje človeštva. Tudi svak se je počasi uživil v valove nežnosti, ki so ogrevale mrzle prostore s toploto. Predlagal je, da tudi sam prispeva nekaj k tej svečanosti in prosil, če se sme za nekaj minut odstraniti, da preskrbi malo bowle. Na tihem pa je sklenil, da v bližnji gostilni na hitrem poje večerjo. Šofer-svak ga je prosil, naj počaka s tem do viška večera, ko se vrže, kakor je obljubil, v frak. Frak pa je sedaj v portirjevi

loži. Zenin odide. Lotin brat sočutno pogleda svojo lepo sestro in pravi: »Torej bogve kako velike sreče nisi zadela. To pridejo že zate hudi časi, draga! Kar je dobro, je le to, da mož najbrže ni pijanec.« Dvignil je strokovnjaško steklenico z vinom proti luči. Nato je vstal in si ogledal sobo: »Prava služabniška izba. Tu blizu gotovo stanuje komorni sluga.« Odprl je vrata. Luč, ki je posvetila iz sobe v temen stranski prostor mu je osvetlila nekaj, kar ga je osupnilo. Prižgal je vžigalico, poiskal električni gumb, ga zavrtel in zagledal — bleščeče razsvetljeni, elegantni biljardni salon. Njegov obraz ni bil nič kaj duhovit, ko se je z odprtimi ustmi obrnil do Loti, tako, da ga je ta vprašala:

»Kaj ti je?«

»Tukaj pogled!«

Loti pogleda in ostrmi v elegantnem prostoru. Od presenečenja ni mogla izpregovoriti niti besedice. Brat je odprl nasprotna vrata in prižgal luč. Zagledal je kopalnico z modrimi stenami. Brat in sestra sta strmela brez besed drug v drugega. Loti steče k naslednjim vratom, ki jih poprej ni opazila v zidu, jih odpre in opazi krasno urejeno sobo gospode.

(Konec prih.)

Najboljši šivalni stroj in kolo
je edino le

na dom, obri in industrije
v vseh opremah.

Istotam pletilni stroj DUBIED

Pred v vsaki trgovini.

Večletna garancija

Delovna se popravi.

Može tati, tudi se strže.

Josip Petelinc

Ljubljana

Vila Prešernova spomenik.

ZALOGA raznovrstnega specerijskega blaga

je v celoti zelo ugodno na
prodaj iz konk. rzne im vine trgovca

JOSI A SATRANA.

Pojasnita daje konkurzni upravitelj

dr MARKO NATLAČEN

odvetnik v Ljubljani, M. lošičeva c. 8/I.

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača
50 par. Za debelo tiskano
pa Din 1.—.

Premog - Čebin

Wellera 1/II. - Telef. 55

Gospod

kateri je absolvirati trg.
šolo in ima 1 leto pisar-
niške prakse išče služ-
be. Gre tudi nekaj me-
secev brezplačno. Po-
nudbe na upravo lista
pod »Natančeno«.

Simon
K l i m a n e k,
LJUBLJANA,

Selenburgova ulica št. 6
izdeluje obleke za gospo-
de po najnovejši modi
in zmernih cenah. V za-
logi ima vedno najboljšo
češko in angleško suknjo.

Prodaja se ceno
kompletni nemško - an-
gleški slovar in nekaj
angleških knjig. Naslov
pove uprava lista.

Oglašujte v
Narodnem Dnevniku.

„Vinocet“ tovarna vinskega kisa,
d. z o. z., Ljubljana,
nudi

najtinejši in najokusnejši na-
mizni kis iz vinskega kisa.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmoder-
neje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 12, II. nadstropje.

TISKARNA „MERKUR“

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 15.

TELEFON ŠTEV. 2852.

TELEFON ŠTEV. 2852.

Se priporoča za vse v tiskarsko stroko spadajoča dela